

Godba, ki jo je zložil Parma k »Legionarjem«, je dejanju primerna.

Ponavljali so se »Legionarji« dne 22. novembra.

Razen tega smo imeli zadnji čas še sledeče dramske predstave. Dne 14. in 26. novembra so igrali dosedaj našemu občinstvu še neznano burko v treh dejanjih »Njegova hišna«, ki sta jo spisala M. Henequin in P. Bilhand, a dne 24. novembra prvič v sezoni Štolbovo »Morsko deklico«.

B. Opera. Dne 3., 6., 12. in 28. novembra so peli kot noviteto na našem odru znamenito Puccinijevo opero »Bohème«. Oceno te opere prinašamo iz drugega peresa neposredno za tem poročilom. Dne 8. novembra so peli tretjič »Amazonke«, a 17. in 20. novembra z lepim uspehom Smetanovo krasno opero »Dalibor«.

Dr. Fr. Zbašnik.

Puccinijeva Bohème na slovenskem odru. Slovensko gledišče je uprizorilo novo veliko opero italijanskega skladatelja Giacoma Puccinija. Puccini je poleg Mascagnija in Leoncavalla danes najznamenitejši zastopnik moderne italijanske glasbe. Ti umetniki ne iščejo svojim operam dejanj, v katerih nastopajo osebe v blestečih oblekah in z velikim pompom, ampak zajemljejo iz realističnega življenja, in najsí bodi še tako priprosto, naj se tudi vrši v revni podstrešni sobici ali v navadni krčmi ali na priprostem odru potujoče družbe revnih bajacev. Ti trije glasbeni reformatorji so pravi zastopniki verizma v glasbeni literaturi.

Posebno priprosta, brez posebnega vnanjega bleska je opera »Bohème«, a pridobila si je vendar svetovno slavo. Besedilo sta napisala po H. Murgerjevem romanu »Vie de Bohème« G. Giocosa in L. Illica. V štirih slikah pred očuje življenje stradalajočih, a tudi zapravljenih umetnikov: pesnika, slikarja, muzika in filozofa v »Quartir Latine« v Parizu. Smeli, domišljavi pustolovci so ti nepriznani umetniki; veselo, lahkomišno žive in se ljubimkajo s koketnimi pariškimi modistinjami in šiviljami. Poetu Rudolfu Mimi ni baš zvesta, a ljubi jo vendar, kakor Marcell svojo lahkomišno Musette. To njih življenje je pa vendar zanimivo in včasí tudi prav tragično. V prvi sliki vidimo stradalajoče umetnike; peč si kurijo z rokopisi poeta, dokler jih ne reši te bede muzik Schaunard, ki je pri nekem Angležu zaslužil denarja na prav čuden, ciganski način. Tri dni je igral na klavirju, da bi Angležu z glasbo umoril nadležno papigo; ker tako ni šlo — mu jo je pa skrivaj zastrupil. Ko veseli prijatelji odhajajo v kavarno, pride Mimi trkat na vrata in prosit Rudolfa vžigalic, da si prižge luč. Kako čudna pot, priti do Rudolfa! Tu se poet zaljubi v Mimi — v temi! Rudolf pelje Mimi za prijatelji v kavarno. Druga slika. Živahno življenje je pred kavarno, kjer prodajajo različna božična darila; tudi Rudolf kupi svoji ljubici čepico. Slikar Marcell in Musette se zopet sprijaznita in opeharita starega ljubimca Alcindorja, s katerim je sem prišla supirat. Tepec ji gre kupit črevlje; ko se vrne, ne najde več družbe, pač pa mora ves račun poravnati — tudi zlobnih umetnikov! Tretja slika. V predmestju v Parizu pričakuje, za drevesom skrita, bolna Mimi ljubosumnega Rudolfa, ki jo je bil zapustil. Iz pogovora Rudolfa z Marcellom (ki ga skrita posluša) zve, da je njeno življenje izgubljeno. Četrta slika. V podstrešni sobici zopet stradajo umetniki, a vendar so polni humorja. Na smrt bolno Mimi, ki je zopet z drugimi razkošno živela, pripeljejo k Rudolfu. Prijatelji in Musette zastavijo razne stvari, da ji preskrbe zdravnika in zdravil in tudi muf, ki si ga Mimi tako želi. Z mufom na rokah in s čepico na glavi umrje na postelji, še predno pride zdravnik. Prijatelji in

ž njimi obupani Rudolf — plakajo. To je sicer tragičen konec, pa posebno ne razburi, tem manj, ker je vse dejanje precej prepleteno tudi z veselimi prizori.

Ker si je opera že davno pridobila svetovno slavo, bi jo bilo odveč z glasbenega stališča podrobno oceniti. Partitura je polna pristne glasbene lepote in dramatične moči. Moderna je ta glasba, učinkuje tudi s silovitimi glasbenimi sredstvi, ne plaši se niti cele dolge vrste vzporednih kvint, ne drugih tabulturnih napak, nad katerimi bi se marsikateri strogi učitelj stare šole s studom zgražal. V spajanju raznih instrumentov v zanimive efekte je Puccini zelo originalen in spreten: akordi blesteči, modulacija presenetljiva. Vsi detajli so jako skrbno izvedeni. Orkestralno pojasnjuje dejanje slikovito, čeprav ne povsem v Wagnerjevem zmislu stalnih motivov za posamezne osebe; vsled tega je opera večje glasbene vrednosti in v tem oziru nadkriljuje opere Mascagnija in Leoncavalla. Puccinijeve melodije v Bohème so lepe in prelestne milobe, a po svoji originalnosti ne take, da bi poslušalcu ostale v spominu, kakor n. pr. pesem Turidova v Mascagnijevi operi »Cavalleria rusticana« ali pesem bajaca v Leoncavallovi operi »Pagliacci«.

Za naše razmere se je opera najskrbneje uprizorila in za uspeh imajo največjo zaslugo primadona g. Skalova (Mimi) in g. Kalivodova (Musette), potem solisti g. Orželski (Rudolf) in g. Angeli (Marcell), kakor tudi g. kapelnik Benišek in režiser g. Lier. Pri reprizi 6. novembra sta v prvi sliki izborna pela duet Rudolf in Mimi. Musette v drugi sliki je izborna ugajala in napravila najboljši vtisk kot pevka in igralka. Krasno je pel Rudolfa v tretji sliki gospod Orželski in Marcella gospod Angeli. Sploh sme biti opera s temi solisti zadovoljna — odlični glasovi, izborna izšolani, dobri igralci in lepe, krepke postave. Vsestransko porabni g. Lier je tudi dobro pel hišnega gospodarja Bernarda. Collin (filozof) g. P. in Schaunard (muzik) g. Š. sta razmerno glasovno prešibka in za take vloge premrtva. Zbor je bil v drugi sliki premalo točen in prepočasen. Orkester bi bil lahko vsekakor boljši.

Omenim naj še končno, da se ravnokar tudi z velikim uspehom poje na večjih odrih najnovejša opera Puccinijeva »Tosca«, katere snov je naravnost kruta — prava inkvizicija —, in da je tudi Leoncavallo zložil opero »Bohème«, ki pa zaostaja za Puccinijevo.

P—r.

Med revijami

»Slovanský Přehled«, r. VI., číslo 1., je prinesel začetek daljše razprave dr. Arnošta Muke »Slované ve vojvodství Lüneburském«. Muka, gimn. profesor v saskem Freibergu, prvi učenjak med lužiskimi Srbi, je od krakovske akademije dobil častni nalog, da bi potoval na Lüneburško ter po lastnem preiskovanju poročal o vprašanju, pred par leti na novo nastalem, ali še žive tam ljudje, ki bi govorili jezik starih Polabanov. Leta 1901. je prepotoval deloma peš, izvečine pa z vozom celo zapadno doleno Polabje v krajih Lühowskem in Danneberškem. Rezultat: Beseda lüneburških Slovanov je zaniknila popolnoma že sredi 18. veka, in če pa se je očuvala v oni pokrajini (Lüneburger Wendland) stara slovanska narodnost v tipu, seliščih, navadah in običajih, značaju in nazorih skoro neizpremenjena do dandanes. — Vzгledno delavni lingvist in